

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Győrött, a 2020. január 21. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott neve és társa ellen indult büntető ügyben a Veszprémi Törvényszék 2019. április 30. napján kelt 12.B.392/2018/50. számú **ítéletét megváltoztatja,**

I.r. vádlottal szemben 14.044.000.- /Tizennégymillió-negyvennégyezer/ Ft vagyonekborzást rendel el.

Az 1 db. 1.. frsz-ú járműre vonatkozó rendelkezést kiegészíti azzal, hogy azt I.r. vádlottnak rendeli kiadni, és a jármű visszatartása a vagyonekborzás biztosítását is szolgálja.

A **2. M.-i** Zrt jogi személy tevékenységének korlátozását 2 /kettő/ évre csökkenti.

A jogi személlyel szemben 343.016.285.- /Háromszáznegyvenhárommillió-tizenhatezer-kettőszáznolcvanöt/ Ft vagyonekborzást rendel el, melyet biztosít a fenntartott zár alá vétel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 24.000.- /Huszonnégyezer/ Ft bűnügyi költség merült fel, melyet II.r. vádlott köteles felhívásra az államnak megfizetni.

I n d o k o l á s

A Veszprémi Törvényszék a 2019. április 30. napján kihirdetett 12.B.392/2018/50. számú ítéletével I.r. vádlott bűnösségét megállapította költségvetési csalás büntetében a Btk. 396.§ (1) bekezdés a/ pont és az (5) bekezdés b/ pont szerint, valamint 5 rb folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében a Btk. 345.§-a szerint.

II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki - mint bűnsegédet - költségvetési csalás büntetében a Btk. 396.§ (1) bekezdés a/ pont és az (5) bekezdés b/ pontja szerint, továbbá 5 rb, bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében a Btk. 345.§-a szerint.

Ezért I.r. vádlottat - halmazati büntetésül - 3 év 10 hónap börtönbüntetésre, 300 napi tétel pénzbüntetésre és mellékbüntetésül 5 évi közügyektől eltiltásra, továbbá 5 évre a gazdasági társaság vezető tisztségviselői tevékenységének végzésétől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg. Rendelkezett az így kiszabott 600.000 forint pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról a meg nem fizetés esetére. Megállapította a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.

II.r. vádlottat halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre, 150 napi tétel pénzbüntetésre, továbbá 5 évre a gazdasági társaság vezető tisztségviselői tevékenységének végzésétől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 5 évre felfüggesztette. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg. Rendelkezett az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról a meg nem fizetés esetére. Végrehajtás esetén megállapította a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.

A **2. M.-i** Zrt. jogi személy tevékenységét 3 évig terjedő időtartamra korlátozta. Kimondta, hogy az eltiltás ideje alatt a jogi személy nem vehet részt közbeszerzési eljárásban, nem köthető vele

koncessziós szerződés, nem minősíthető közhasznú szervezetté és nem részesülhet központi, vagy helyi önkormányzati költségvetés, elkülönített állami pénzalapok, külföldi állam, az Európai Közösségek vagy más nemzetközi szervezet által cél jelleggel nyújtott támogatásban. Rendelkezett a zár alá vételt fenntartásáról a jogi személy tevékenységének korlátozása tekintetében beálló következmények biztosítása érdekében, továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész I.r. vádlott terhére, a kiszabott szabadságvesztés büntetés súlyosítása, illetve a jogi személy tekintetében pénzbírság alkalmazása végett fellebbezett.

I.r. vádlott bűnössége megállapítása ellen, elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért, a jogi indokolással szemben, a bűnügyi költségre vonatkozóan és az I.r. vádlottra vonatkozó vagyoni rész visszatartása miatt, a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett.

II.r. vádlott és védője enyhítésért, a jogi személy - a **2. M.-i Zrt** - képviselője pedig a 2001. évi CIV. tv. 5. (2) bekezdés e/ pontjában rögzített korlátozás mellőzése érdekében és rövidebb terjedelmű korlátozás végett éltek jogorvoslati kérelemmel.

A **Győri Fellebbviteli Főügyészség** Bf.204/2016/70. számú **átiratában** az ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket alaptalannak ítélte. Álláspontja szerint a törvényszék a perrendi szabályok betartásával, a szükséges és lehetséges mértékben folytatta le a bizonyítást, amelynek eredményeként törvényes és logikus mérlegeléssel megalapozott tényállást állapított meg, amely nem tartalmaz iratellenes megállapításokat, illetve téves ténybeli következtetéseket. Indokolási kötelezettségét is teljesítette, amikor a feltárt bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelve logikus magyarázatot adott a tényállás minden megállapítására. II.r. vádlott eljárás során tett részletes, bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomására, a cégvezetők tanúvallomásaira, a **3. B.-i Kft.** részéről kihallgatott tanúk vallomásaira, a támogató szervezet részéről kihallgatott tanúk vallomásaira, a beszerzett és tárgyalás anyagává tett pályázati anyagokra és az igazságügyi könyvszakértői véleményre, valamint a szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatára figyelemmel, helytállóan vetette el I.r. vádlott tagadásban megnyilvánuló védekezését, tehát az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során logikai hibát nem vétett.

Az ügyész szerint okszerűen következtetett a törvényszék a vádlottak bűnösségére és a cselekményüket is törvényesen minősítette. Az időbeli hatály tekintetében a jogi indokolást azzal indítványozta kiegészíteni, hogy a bíróság az elkövetéskori Btk.-t alkalmazta. További súlyosító körülményként tartotta értékelendőnek mindkét vádlott vonatkozásában, hogy a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány a különösen jelentős vagyoni hátrány határát megközelíti.

Helyesbítendőnek tartotta az ítélet 32. oldal hetedik bekezdését a Btk. 81.§ (3) bekezdésére figyelemmel, melyből az állapítható meg, hogy a vádlottakkal szemben kiszabható szabadságvesztés 5 évtől 15 év mínusz egy napig terjed, ekként a Btk. 80.§ (2) bekezdésében rögzített középmérték mindkét vádlott vonatkozásában 10 év. A súlyosító körülmények nagyobb számára és nyomatékára, az előbbieken rögzített újabb súlyosító körülményre és a középmértékre figyelemmel az I.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés súlyosítását tartotta az ügyész indokoltnak, és ugyanezen tényekre figyelemmel nem tartotta teljesíthetőnek a II.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaideje tartamának csökkentését. Az I.r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét súlyosítandónak tartotta, figyelemmel I.r. vádlott havi 1 - 1,5 millió forintos nettó jövedelmére.

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. tv. 6.§-a alapján a jogi személlyel szemben pénzbírság alkalmazását szorgalmazta az ügyész, alaptalannak tartva a jogi képviselő fellebbezését. Kifejtette, hogy a tényállásban rögzítésre került, miszerint a jogszerűtlenül felvett támogatásokat mely alapok, illetve mely költségvetés finanszírozta, ekként a

törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a jogi személy nem részesülhet az eltiltás ideje alatt központi, vagy helyi önkormányzati költségvetés, elkülönített állami pénzalapok, külföldi állam, az európai közösségek vagy más nemzetközi szervezet által céljelleggel nyújtott támogatásban. Kétségtelen, hogy a három évig terjedő időtartamra való korlátozás az említett jogszabályi rendelkezésben foglaltak felső határa, ugyanakkor a közel 500 millió Ft vagyoni hátrány okozása folytán az említett rendelkezés alkalmazása feltétlenül indokolt volt.

Az ügyész indítványozta továbbá I.r. vádlottal szemben a vagyonekbevételezés alkalmazását, mivel, mint őstermelő összesen 23.523.700 Ft vagyoni hátrányt okozott, továbbá az I.r. vádlott bűncselekménye révén a **4. M.-i** Zrt. is 460.052.915 Ft-tal gazdagodott, ezért ezen összeg vagyonekbevételezés alá esik a jogi személlyel szemben a Btk. 74. (2) bekezdés második mondata alapján. Az ítélet egyéb rendelkezésével egyetértett.

I.r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásában a bejelentett jogorvoslati kérelmét minden tekintetben fenntartotta és tényállási pontonként kifejtette, hogy miért nem ért egyet az elsőfokú bíróság megállapításaival. **A.A.** tanú vallomására alapozva rámutatott, hogy II.r. vádlott nem szavahihető, mivel saját felelősségéről igyekezett elterelni a figyelmet a I.r. vádlottra tett terhelő nyilatkozataival. Ezért nem lehet kétséget kizáróan bizonyítottnak tekinteni a *tényállás II/1. pontjában*, miszerint az I.r. vádlott bárkitől is azt kérte volna, miszerint magasabb összegben kerüljenek a silók leszámolására a maximális EMVA támogatás lehívása érdekében.

Ugyanígy cáfolta a védence bűnös cselekvőségét a túlszámlázásra való felhívás körében a **5. Kft.** vonatkozásában folyt ügyletben, tanú 3 vallomására hivatkozva.

A *tényállás I. pontjában* írott magatartással összefüggésben a védő kifogásolta, hogy tanú 2 és tanú 17 tanúk vallomását nem elemezte az elsőfokú bíróság, holott mindkét személy megerősítene, miszerint tényleges munkavégzés történt részükről a **6. Kft.** részére a siló építés során. A számlák tehát nem tekinthetők fiktívnek, mivel a kivitelezés megtörtént, továbbá a hozzá szükséges gépek, berendezések és beszerzésre kerültek. Ha más került beépítésre, mint ami a számlákban szerepelt, a II.r. vádlott felelőssége, aki ily módon megtévesztette I. r. vádlott, mert mindent ő egyedül intézett a partnerekkel. A védő ebben a vonatkozásban **B.B.** tanúvallomását jelölte meg érvei igazolására. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a magasabb számlázás magában foglalhatja a **6. Kft.** üzleti hasznát is, ami nem merít ki bűncselekményt.

Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság hallgassa ki az általa hivatkozott tanúkat, akik tisztázhatják védence valódi szerepét.

A védő kifejtette, hogy az ÁTK IV. és V. pályázat kapcsán is II.rendű vádlott tárgyal minden üzleti partnerrel, melyet tanú 9 és tanú 8, továbbá a gépek beszállítóinak vallomásai alátámasztottak. A II.r. vádlott járt el generálkivitelezőként mind a családi vállalkozás, mind a **2. M.-i** Zrt. érdekében, mivel a megbízás nem csak a beszerzésre, hanem a pályázat írásra és a személyes közreműködésre is vonatkozott.

Vitatta a védő a II/5. tényállási pontban írt ÁFA csalás megvalósulását arra hivatkozva, hogy nem sikerült bizonyítani a számlák fiktív voltát, mivel valós gazdasági eseményeket tükröztek. Hivatkozott e körben a könyvszakértő véleményére, melyben kimunkálásra került annak különbözete, amely a ténylegesen beépített gépek, illetve a számlákba beállítottak értékét jelenti. Álláspontja szerint csak erre a különbségre lehetett jogosulatlan a visszaigénylés, amely szerinte bűncselekményt nem valósít meg.

Eljárási hibára is hivatkozott a védő abban a tekintetben, hogy a bíróság elfogadta II.r. vádlott bűnösséget elismerő nyilatkozatát az előkészítő ülésen, ennek ellenére az eljárásban bent tartotta és nem észlelte, hogy a későbbiek során eltér észrevételeiben a vádirati tényállástól, amelyre a beismerése vonatkozott. A helyes döntés az lett volna, ha a törvényszék hatályon kívül helyezi a bűnösséget beismerő nyilatkozatot elfogadó végzését a Be. 521.§ (3) bekezdése szerint. Ez álláspontja szerint olyan súlyos perrendi szabályszegés, amely kétséggé teszi az ítélet érdemi

felülbírállhatóságát, mert a II.r. vádlott vallomása így nem fogadható el bizonyítékként és felderítelenné válik a tényállás.

A védő rámutatott, hogy a vádlottak nem bűncselekmények elkövetésében állapodtak meg, hanem üzleti együttműködésben és a jogtalan haszonszerzés sem motiválhatta I.r. vádlottat, mivel a 40 fős, ma is működő cége érdekében járt el. Innen csupán havi 500 ezer forint fizetése van, amely összesen túl nem vett ki anyagi javakat a Zrt.-ből.

A személyi körülmények körében felhívta a figyelmet arra, hogy védence gondoskodik családos lánya és 5 unokája megélhetéséről is, továbbá másik két felnőtt gyermeke a vállalkozásban dolgozik. Ellátja 80 éves édesapját.

Összefoglalva kérte védence felmentését bűncselekmény, illetve bizonyítottság hiánya okán, másodlagosan a vele szemben alkalmazott joghátrányok lényeges enyhítését; vele szemben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását.

II.r. vádlott írásbeli észrevételében sürgősségnek tartotta az I.r. vádlott védője által kért tanúk kihallgatását és ragaszkodott saját előadásához, miszerint I.rendű vádlott tárgyalt minden üzleti partnerrel a pályázatok kapcsán és ő állapodott meg a vételárakban is. A számlákat valóban ő vagy az alkalmazottja állította ki a 6. Kft. nevében, a pályázatnak megfelelően és ahogyan I.rendű vádlott azt kérte.

Az indítványozott tanúk tekintetében megjegyezte, hogy tanú 2 az ő cégének alvállalkozója volt, akivel valóban ő tárgyalt. tanú 17 a C.C. Kft. alvállalkozójaként dolgozott, semmi köze nem volt a 6. Kft.-hez. Velük ezért nem volt I.rendű vádlottnak kapcsolata, de ezt már az elsőfokú eljárásban elmondták valamennyien. tanú 3 és A.A. tanúkat kihallgatta a bíróságnak és nem volt abban ellentmondás, miszerint az ajánlatokat mindkét cégtől a II.r. vádlott kérte be, majd továbbította I.rendű vádlottnak.

A II.r. vádlott megismételte, hogy saját felelősségét elismeri a terhére rótt bűncselekmény elkövetésében.

A **II.r. vádlott védője** fellebbezése indokolásában az enyhítés iránti indítványát fenntartotta és rámutatott védence ügyfelderítést elősegítő magatartására. A belső arányosságra hivatkozva lehetőséget látott arra, hogy az ítélet a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidőjét és a foglalkozástól eltiltás tartamát mérsékelje, továbbá a pénzbüntetés összegét csökkentse.

A másodfokú **nyilvános ülésen** megjelent **ügyész** az átiratában foglaltakat fenntartotta. Rámutatott, hogy a tagadó I.r. vádlott és védője a megállapított tényállást nem vitathatja eredményesen, mivel az önfeljelentő és feltáró beismerő vallomást tevő II.r. vádlott vallomása mellett az okirati bizonyítékok is mind a bűnösség irányába mutatnak. A beszerzett pályázati anyagokból megállapítható, hogy az I.r. vádlott mikor, milyen pályázatra, milyen okiratokat csatolt. tanú 16 kivételével az egyes cégvezetők vallomásai bizonyították, hogy az I.r. vádlottal álltak kapcsolatban, mindig vele tárgyaltak, ő volt az, aki kérte, hogy a II.r. vádlott érdekeltségébe tartozó cég nevére állítsák ki a számlákat, adásvételi szerződéseket. A könyvszakértői vélemény és a szakértő meghallgatása is bizonyította a jogszerűtlenül felhasznált áfatartalmat, mivel a tartalmilag valótlán bizonylatok semmilyen adó-visszaigénylésre nem alkalmasak.

Az ügyész megerősítette azon álláspontját, miszerint a bizonyítékok zárt logikai rendszert alkotnak, ezért a I.rendű vádlott védője által benyújtott fellebbezés nem vezethet eredményre. Kétségtelen, hogy kiemelt a jogi képviselő egyes vitatható részeket a tanúvallomásokból, de ezeket egységesnek kell tekinteni. Az elsőfokú bíróság azonban az indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, így a bizonyítékok újra értékelésére nincs lehetőség. A vádlottak bűnösségére helyes

következtetést vont, a minősítés is helyes és a bünszövegség, illetve az üzletszerűség is megállapítható.

A vádhatóság képviselője a bűncselekmények tárgyi súlyára hívta fel a figyelmet. A költségvetési csalás 5-10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a halmazatra tekintettel 5-15 évig terjedő. A súlyosító és enyhítő körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, további enyhítő tényező az időmúlás, hiszen 2014. utolsó negyedében történt az utolsó cselekmény. Ugyanakkor súlyosítóként kell értékelni, hogy az elkövetési érték alig marad el a különösen jelentős ötszáz milliós értékhatártól.

A II.r. vádlott esetében nyomatékos enyhítő körülmény a rendkívül részletes, bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomás, mellyel segítette az eljáró hatóságokat. Ugyanakkor az I.r. vádlott nem ismert be, így a különösreszi minimum alá semmiképpen nem lehet menni, mert ezt egyéb pozitív szempontok sem indokolják.

Az ügyész megismételte I.r. vádlott tekintetében a szabadságvesztés büntetés és a pénzbüntetés napi tételének megemelésére irányuló indítványát, II.r. vádlott vonatkozásában pedig azért nem látta helyén valónak az enyhítést, mert az eljárás hatálya alatti elítélés nem hagyhatók figyelmen kívül.

A vagyoneklobzás kérdésében utalt az ügyész tanú 20 tanúvallomására, aki utalt arra, miszerint a támogató szervezet a folyósított támogatást a jogsértés okán vissza fogja kérni. A jelenlegi helyzet szerint ez még nem történt meg. A jogosulatlan vagyoni előnyt tehát el kell vonni mind a Zrt.-vel, mind az I.r. vádlottal szemben. Az ügyész a jogi személlyel szemben a pénzbírság kiszabását is indokoltnak tartotta.

I.r. vádlott védője a felmentésre, enyhítésre irányuló fellebbezését az írásbelivel egyező indokokkal tartotta fenn, továbbá kiterjesztette jogorvoslati kérelmét az ítélet hatályon kívül helyezésére, eljárásjogi okból és megalapozatlanságra hivatkozva. Álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben iratellenes, illetve téves következtetéseket is tartalmaz. Vitatta az indokolási kötelezettség teljesítését is, mivel a bizonyítékok értékelése nem volt teljes körű. erre alapította a hatályon kívül helyezés iránti kérelmét. Amennyiben ez nem szükséges, úgy a Be. 593.§ (1) bekezdés a/ pont szerint kérte a bizonyítás kiegészítését **szakértől** gépszakértői véleményével, mert álláspontja szerint ez releváns a megvásárolt, beépített gépek valós értékének és a megjelölt számlaértékek különbözete szempontjából.

A személyi bizonyítékok körében a védő leszögezte, hogy a II.r. vádlott elfogadott vallomása sok esetben megkerüli a lényegét. Ezzel szemben I.rendű vádlott vallomása az eljárás kezdetétől fogva következetes volt. A védelem álláspontja szerint egyéb bizonyítékokkal nem támasztotta alá II.r. vádlott a saját előadását. Ha a II.r. vádlott zavarba jött, mindig azt mondta, hogy erről csatol iratokat, de ez soha nem történt meg. Egy CD-t mutatott be csupán, de az nem bír relevanciával. A két fél között az elszámolási vita volt a mozgatórugó, ez motiválta II.rendű vádlottat a terhelő vallomás megtételében. Ezt nem lett volna szabad figyelmen kívül hagyni az értékeléskor.

A gépek beszerzésével kapcsolatban II.rendű vádlott vallomását a berendezések szállítását végzők alátámasztották, ezt a védő nem vitatta. I.rendű vádlott ugyanis nem tagadta, hogy folytatott tárgyalásokat lehetséges szállítókkal. A II.r. vádlott cégével megkötött szerződés szerinti generálkivitelezés viszont egyaránt kiterjedt a beszerzésre, a pályázat megírására, ellenőrzésre, kifizetésre. A 6. Kft. ezen tevékenységért jogosult volt túlszámlázásra. A II.r. vádlott közreműködésére - a pályázatokkal kapcsolatban - szüksége volt I.r. vádlottnak. Amennyiben a II.r. vádlott azon felül is számlázott, ami őt megillette, akkor megtévesztette az üzleti partnereit. A gépek eladóinak eljárása ugyancsak vitatható, ha nem annak állították ki az eladási számlákat, aki ténylegesen vásárolt tőlük.

A jogi minősítést illetően a védő arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elkövetési összeg a beszerzett gépek eredeti ára és a túlszámlázott összeg közötti különbözet. Vagyoni hátrány éri akkor az államot, ha semmilyen gazdasági aktus nem történik. Hiába vitathatók alakilag és esetleg

tartalmilag a támogatás megszerzéséhez és az adó-visszaigényléshez felhasznált a számlák, attól még ezek a gazdasági események megvalósultak. A **2. M.-i** Zrt jogosult volt pályázati összegekre, akárkitől is szerzi be a gépeket. Ez egy utófinanszírozás keretében történt, vagyis a cég először megépíttette a silókat és kifizette a gépeket. A **2. M.-i** Zrt, illetve I.rendű vádlott östermelőként a beruházási árat kifizette, majd utána derül ki, hogy a pályázati összeget fel tudja-e venni, vagy nem. Az állami támogatás maximum 40 %-ig terjedhetett, tehát 60 % önerő kellett hozzá. A számlák fiktívek, ez kétségtelen, de az államot csak a különbözet tekintetében érhetette kár. **szakértő2** szakértő véleménye szerint 108 millió forint az a rész, ami jogtalanul lett felvéve az I.r. vádlott és cége részéről. Kérdés, hogy ennek mennyi az áfa vonzata.

A védő cáfolta a bünszövetség bizonyítottságát, mert álláspontja szerint I.rendű vádlott és II.rendű vádlott között már korábban is üzleti kapcsolat volt így azt nem lehet mondani, miszerint kizárólag az állami támogatás bűnös megszerzése érdekében működtek volna együtt. II.rendű vádlott is azt mondta a 2017.VI. 17-i vallomásában, hogy nem egyeztek meg előzetesen semmiben.

A védő hivatkozott ismét az eljárásjogi hibára, amely akkor történt, amikor az elsőfokú bíróság nem észlelte, miszerint II.rendű vádlott beismerése nem a vádirati tényállásra vonatkozik. A társas elkövetésnél, vagy több terhelt esetében nyilván ott kell maradni az elkövető társnak az ügyben, hogy végig részt vegyen a bizonyítási cselekményekben. A bűnösség beismerését elfogadó végzést viszont hatályon kívül kellett volna helyezni és a tényállást mindkét vádlott tekintetében a bizonyítás végeredményéhez igazodva kellett volna megállapítani. Ennek hiányában nem kiküszöbölhető a megalapozatlanság és megfontolandó a hatályon kívül helyezés szükségessége.

Harmadlagosan a védő a kiszabott büntetés enyhítését szorgalmazta a védelem személyi körülményeire alapozva. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette I.rendű vádlott életkorát, büntetlen előéletét, azt, hogy családja eltartása is terheli, a fiánál egy gyermek, lányánál két gyermek volt, azóta egy ikerpár született, akiket segít. Az anyagi körülményei megváltoztak. Megrokkant az egészségi állapot.

Az időmúlás nem szerepel a felsorolásban, de a fellebbezési főügyesség érvelése helyes, miszerint a terheltnek ez valóban nem volt felróható. A terhelt hosszabb idő óta áll a büntető eljárás hatálya alatt, mely újabb enyhítő körülmény. A belső arányosság követelménye akkor teljesülne, ha a kedvezőbb személyi körülmények folytán I.r. vádlottal szemben is végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést alkalmazna a másodfokú bíróság.

A védő végül az ügyesség súlyosításra vonatkozó indítványának elutasítását kérte.

II.r. vádlott védője fenntartva fellebbezése írásbeli indokait, azzal érvelt, hogy teljesen közömbös, miért döntött úgy védelem, hogy egy társadalomra veszélyes cselekményt feltár. Azért, mert önfeljelentés keretében segítséget nyújtott egy bűncselekménysorozat felderítéséhez, senki nem bírálhatja, sőt ezt helyes és elvárható állampolgári magatartásként kell értékelni. Álláspontja szerint nem volt az enyhítő tényezők mellett eltúlzott az elsőfokú bíróság részéről az enyhítő szakasszal törvényi minimumban kiszabott szabadságvesztés. Az ítélet belső arányosságát is figyelembe véve indítványozta, hogy a próbaidő tartamát mérsékelje a másodfokú bíróság, továbbá a pénzbüntetésnél is vegye figyelembe a II.r. vádlott anyagi helyzetét.

I.r. vádlott **az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában** csatlakozott védőjéhez és ismételten elmondta, hogy csupán két pályázatról volt szó, amiben együtt dolgoztak II.r. vádlottal. Egyéb megállapodást nem kötöttek. A védőm által elmondottakkal A személyi körülményei tekintetében előadta, hogy 3 nagykorú gyermekével együtt dolgozik, a fizetésüket, megélhetésüket ő biztosítja. A lánya és négy gyermeke velük él az unokák nevelésében jelentős segítséget nyújt. Egészségi állapota romlott, mivel inzulin használatára kényszerült. Erről orvosi dokumentációt csatolt.

II.r. vádlott fenntartotta az észrevételében írtakat és egyetértett a védőjével. Elmondta, hogy ő is cukorbeteg és inzulin kezelésre szorul.

Az ítéletábra a Veszprémi Törvényszék ítéletét az azt megelőző elsőfokú bírósági eljárással együtt, teljeskörűen vizsgálta felül mindkét vádlott vonatkozásában a Be. 590.§ (1) - (2), és (10) bekezdés értelmében, tekintettel arra, hogy azonos büncselekmény volt az ügy tárgya és I.r. vádlott és védője az ítélet minden részét, tehát a tényállást, továbbá a bűnösség megállapítását is támadták a jogorvoslati kérelmükben.

Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást a - bírói szakba kerülés idején hatályos 1998. évi XIX. számú törvénynek is megfelelő - perrendtartási szabályok szerint folytatta le. Bizonyítási tevékenysége során olyan abszolút vagy relatív hatályon kívül helyezést eredményező hibát nem vétett, mely a felülbírálatot akadályozta volna.

A felülbírálat eredményképpen a védelmi fellebbezéseket egyik tekintetben sem találta alaposnak, az alábbiak szerint.

Nem osztotta az ítéletábra az I.r. vádlott védőjének azon hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság olyan súlyos perrendi hibát vétett II.r. vádlott bűnösséget elismerő nyilatkozatát elfogadó végzése hatályon kívül helyezésének elmulasztásával, ami akadályozza az általa tett és a vádirati tényállástól eltérő nyilatkozatok bizonyítékként való felhasználását, ezáltal megalapozatlanná - felderítetlenné - téve az ítéleti tényállást. Kétségtelen tény, hogy a törvényszék az első tárgyaláson - és nem az ítélet a Be. 499.§ (1) bekezdésében meghatározott előkészítő ülésen (ítélet 29. oldal 5. bekezdés) - a terhelt a bűnösségét beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta (11-es jegyzőkönyv 5. oldal), azonban az I.r. vádlott vonatkozásában lefolytatta a teljes bizonyítási eljárást, melyben II.r. vádlott a Be. 523.§ (1) bekezdése szerint az észrevételezési, kérdésfeltevési és indítványtételi jogát aktívan gyakorolva részt vett. Ily módon a Be. 3.§-ában szabályozott védekezés jogához fűződő garanciális szabályok, illetve a Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikkében írott tisztességes eljárás követelményei nem sérültek, vagyis nem történt olyan, a Be. 609.§ (1) bekezdésében, illetve a (2) bekezdés a/, b/ d/ vagy e/ pontjában meghatározott relatív hatályú perrendi szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé.

A Veszprém Megyei Főügyészség vádirata 2018. június 28. napján érkezett a törvényszékre, tehát még a 2017. évi XC. törvény (jelenleg hatályos Be.) 2018. július 1. napi hatályba lépése előtt. Az elsőfokú bíróság már az érkezés napján, az 1998. évi XIX. törvény (régi Be.) szabályai szerint eljárva, 3 hónapon belül tűzte ki az ügyben az első tárgyalást 2018. október 24. napjára és az új Be. 868.§ (2) bekezdése alapján a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű tanácsban (egy hivatásos bíró és két ülnök) kezdte el tárgyalni.

Az első tárgyalási napon a bíróság kihallgatta II.r. vádlottat, aki a bűnösségét - az alapos és részletes, már a hatályos Be. szerinti kioktatást követően - elismerte, majd a védőjével való tanácskozás után lemondott a tárgyalásra való jogáról, vagyis az őt érintő részletes bizonyítási eljárás lefolytatásáról. A bíróság - egyítve a régi és a hatályos Be. szabályait - ekkor hozta meg a bűnösséget elismerő nyilatkozatát elfogadó végzést nyilvánvalóan azon az jogi alapon, hogy a terhelt az eljárás folyamán, a tárgyaláson bármikor elismerheti a bűnösségét a hatályos Be. 506.§ (1) bekezdése, továbbá a Be. 524.§ (1) bekezdése értelmében, illetve a bíróság is dönthet bármikor úgy, hogy nem fogadja el a bűnösség beismerését, amennyiben ezt aggályosnak tartja. Ez a szükségtelenül meghozott határozat azonban a II.r. vádlott vonatkozásában semmilyen hátrányt nem okozott, illetve hiányt sem jelentett a tényállás felderítése során, mivel II.r. vádlott mindvégig jelen volt az

elsődlegesen I.r. vádlott cselekvőségét feltáró tárgyalási szakban és tevőlegesen részt vett a bizonyítási eljárásban.

A Veszprémi Törvényszék II.r. vádlott kihallgatását követően I.r. vádlottat is kihallgatta, aki nem kívánt vallomást tenni, ezért a nyomozás során tett nyilatkozatai kerültek felolvasásra. A szakértői vélemények kiegészítésére vonatkozó védelmi indítvány kivételével helyt adott az I.r. vádlott védője által felsorolt tanúk kihallgatása iránti kérelmének és a tárgyalást elnapolta.

A 2019. január 28-29. napján tartott tárgyalási napon az elsőfokú bíróság meghallgatta tanú 20, tanú 12, tanú 27, tanú 5 tanúkat az állami támogatás iránti kérelmeket elbíráló hatóságok részéről, továbbá tanú 11, tanú 13. tanú 15, tanú 23, tanú 4, tanú 14, tanú 18 tanúkat a gépek, berendezések és technológiák beszállítását végző partnerek képviselőiben. Valamennyien elmondták, hogy I.r. vádlottal egyeztek meg az üzleti kapcsolat részleteiben, ő határozta meg a megrendelés tárgyát, annak paramétereit, majd az adminisztratív lebonyolítást - szerződéskötés, számlázás, fizetés - II.r. vádlott bonyolította le velük. A 6. Kft. részére eladott gépeket, berendezéseket minden esetben I.rendű vádlott neve cégének telephelyére, **D.településre** kellett leszállítaniuk és átadniuk. Az átvételkor mindig jelen volt az I.r. vádlott és a fia, kik ellenőrizték a megrendelés pontos teljesítését. Az elsőfokú bíróság kihallgatta a 2. M.-i Zrt. dolgozóit; tanú 1t, tanú 22et is.

A január 30-i napon telekommunikációs eszköz igénybevétele mellett került sor tanú 21 - akit II.r. vádlott a pályázatok összeállítására megbízott -, tanú 9 és tanú 8, akik az 7. Kft. részéről értékesítettek gépeket I.r. vádlottnak, **A.A.**et, aki megállapodott az I.r. vádlottal, majd elállt az üzletkötéstől és végül a 6. Kft-vel szerződött.

Írásbeli tanúvallomást szerzett be az elsőfokú bíróság tanú 25, tanú 10, tanú 19, tanú 17, **E.E.**, **F.F.**, **G.G.**, tanú 26, **H.H.**, tanú 2 tanúktól, melyeket a fenntartott nyomozati vallomásaikkal együtt felolvasással tett tárgyalás anyagává.

A 2019. március 25-26-27. tárgyalási napon ugyancsak távmeghallgatás útján tett vallomást tanú 3, a 5. Kft. főmérnöke, aki mindkét vádlottal tárgyalt a gépszállítási szerződés keretében. A törvényszék kihallgatta tanú 7t, aki az 7. Kft. kereskedelmi ügynökeként mindkét vádlottal kapcsolatban volt a 2 traktor megvásárlásakor.

Az elsőfokú bíróság ezen a tárgyalási napon meghallgatta **szakértő2** igazságügyi könyv- és adószakértőt, a védő indítványára **szakértő1** és **szakértő3** szakértőket a beszerzett és meglévő mezőgazdasági gépek forgalmi értékével kapcsolatosan. Felolvasással tette tárgyalás anyagává **I.I.**, **J.J.**, **K.K.**, **L.L.**, **M.M.**, **N.N.**, **O.O.**, **P.P.** és **Q.Q.** tanúk nyomozás során tett vallomásait, melyet senki nem kifogásolt.

A 2019. április 24. és 30. napján folytatott tárgyaláson a törvényszék kihallgatta **B.B.** tanút, aki a 8. Kft. képviselőjében, akinek II.r. vádlott másik cége, a 9. Kft. volt alvállalkozója 2013-ban, a 5. Kft. közreműködésével, így értelemszerűen nem állt kapcsolatban I.r. vádlottal.

Ezt követően az elsőfokú bíróság az iratismertetéssel befejezte a bizonyítási eljárást és ügydöntő határozatot hozott.

A fent írtak szerint a törvényszék az ügy ténybeli és jogi megítélését megalapozó bizonyítékokat kimerítően feltárta, majd egyenként és összességében egyaránt értékelte és helyesen mutatott arra rá, hogy miért nem fogadható el I.r. terhelt védekezése. Mérlegeléssel állapította meg a tényállást, melyet nem tesz felderíthetlenné a védelem további szakértői vélemény-kiegészítésre, illetve tanúkihallgatásra irányuló indítványainak elutasítása sem, mivel a szakértői részében nem releváns körülmények tisztázására vonatkozott, illetve a kért tanúk kihallgatása megtörtént. E tanúk nyilatkozatait a törvényszék az ítéletének 27-30. oldalán elemezte és megállapította, hogy ezek alátámasztják II.r. vádlott következetes beismerő vallomását, továbbá összhangban vannak a pályázatok irataiban foglalt

tényekkel. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét tehát maradéktalanul teljesítette és kifejezetten részletes, alapos, színvonalas bizonyítékértékelési tevékenységet végzett, kitérve a védelem valamennyi aggályának, kifogásának cáfolatára.

Helyesen mutatott rá a törvényszék ítélete jogi indokolásában, hogy a költségvetési csalás körében felmerülő bűncselekmények elsősorban az írásbeliségen alapulnak. Az állami támogatás igénybevételére meghirdetett pályázatok feltételei szigorú jogszabályi háttérhez kötöttek. A tényállásban pontosan megjelölt keretdiszpozícióknak minden tekintetben meg kell felelni ahhoz, hogy a támogatás kifolyósítható, majd jogszerűen felhasználható legyen. Bármelyik pályázati feltétel nem teljesül, az igényelt összeghez a kérelmező nem juthat hozzá, illetve a kifolyósítást követően visszafizetési kötelezettsége keletkezik.

A pályázatokkal összefüggő önerős beruházás adóügyi elszámolhatósága megint csak írásbeliséget követel, továbbá körülhatárolt a kógens hatályú adójogi és számviteli szabályokkal.

A gazdálkodó szervezetnek ezeket az előírásokat maradéktalanul ismerni kell és be is kell tartani a tevékenységük során. nem mérlegelési kérdés, hogy a számviteli bizonylatok részben vagy egészben megfeleltethetők-e a jogszabályi előírásoknak.

A törvényszék ítéletének 30-31. oldalán nagyon helyesen fejtette ki, hogy adólevonási jog gyakorlására nem alkalmas az a számla, amelyen feltüntetett gazdasági esemény egyáltalán nem vagy nem azon felek között jött létre.

A jogirodalom szerint az Áfatv. 127.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján az ÁFA levonási joggyakorlásának tárgyi feltétele az ügyletet tanúsító számla. Ennek kötelező adattartalmát az Áfatv. 169.§-a határozza meg. A I.r. által vezetett gazdasági társaság, illetve ő, mint őstermelő - mint az Sztv. hatálya alá tartozó gazdálkodók - által befogadott, könyvelésébe és az ÁFA analitikába beállított, ÁFA levonási jogtárgy feltételeként kezelt számlával szemben alapvető követelmény, hogy az megfeleljen az Sztv. 15.§ (3) bekezdése által definiált valódiságelvének: a könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülállók által is megállapíthatóknak kell lenniük. A „kívülállók” kategóriájába beletartozik, mások mellett az adóhatóság és a bíróság is.

Amennyiben a számlában szereplő adatokra nézve megvalósul az Sztv. szerinti valódiság elve, a számla hiteles, alapítható rá ÁFA levonási jog. A kívülállók számára való azonosíthatóság azonban csak írásbeliségen alapulhat. A számla kiállítás alapjául szolgáló gazdasági esemény megvalósulása kapcsán a tanúvallomások alkalmasak lehetnek a számla egyes adatainak megerősítésére, vagy éppen kétséges tételeire, de a tartalmi hiányosságok pótolására nem. A számla tartalmi hitelességének igazolására, a számlán kívüli okmányok, különösen a szigorú számadásúak alkalmasak (AVÉ 2019/3.). A számlakibocsátó bizonylatai azonban nem a valóságot tükrözték, mivel nem a II.r. vádlott által vezetett 6. Kft. volt a számlában foglalt gépek valódi eladója, mivel nem is rendelkezett ilyen berendezésekkel. A II.r. vádlott cégének közbeiktatása csupán arra szolgált, hogy a különböző szállítóktól alacsonyabb áron megvásárolt gépek értékét olyan összeggel állítsa be I.r. vádlott a pályázati elszámolásokba és az adóbevallásokba, hogy az állami támogatások maximális mértékének igénybevételére alkalmasak legyenek.

A jelen ügyben beszerzett okirati bizonyítékok alapján - összevetve azzal a jogszabályi háttérrel, melynek keretei között a vádlottak törvényesen folytathatták volna a tevékenységüket - 80 %-ban aggálytalanul megállapítható volt a tényállás. Adottak voltak a pályázati feltételek a támogatások megszerzéséhez és jogszerű felhasználásához, melyektől való legkisebb eltérés a teljes folyamatot jogellenessé tette. Hiába történt meg a beruházások önerős realizálása, a gépek és berendezések beszerzése, beépítése, mert ezek tekintetében is hiteltelenné válik a pályázati elszámolás és

semmilyen támogatás nem folyósítható, ahogyan ezt a tanúként kihallgatott tanú 20 és a könyvszakértő is leszögezte.

A törvényszék által kihallgatott tanúk; a pályázatok lebonyolítása során közreműködő üzleti partnerek nem cáfolták, csupán árnyalták a jogellenesség mértékét, illetve támpontot adtak I.r. és II.r. vádlott büntetőjog felelősségének differenciálásához.

Az elsőfokú bíróság arra tekintettel végezte el a tanúvallomások mérlegelését, hogy az adott tanúk érdekeltsége, érintettsége mennyire befolyásolhatta az általuk adott információkat. Külön meg is indokolta pl. a védelem által hivatkozott **A.A.** esetében, miszerint egyes tanúk „óvatosan” nyilatkoztak az I.r. vádlott cégével fennállt üzlet természetéről, amely magatartás az ún. „szürke zónában” játszott gazdasági szerepükre vezethető vissza (ítélet 26. oldal 4. bekezdés).

E vallomásokat az elsőfokú bíróság egybevetette az okiratokkal és a vádlottak előadásával, így döntötte el, hogy melyek azok, amelyek az elsősorban irányadó okiratok tartalmával egybecsengenek. Megállapítható a bizonyítékok értékelése alapján, hogy nincsen olyan része a tényállásnak, amely kizárólag II.r. vádlott beismerő vallomásán alapulna.

A védelem által indítványozott szakértői bizonyítás vonatkozásában is úgy ítélte meg a táblabíróság, hogy nincsen relevanciája a gépek számlaértéke és valódi forgalmi értéke közötti különbségnek, illetőleg e különbséget adóvonzatának, amit egyebekben **szakértő2** könyvszakértő kidolgozott a szakvéleményében.

A fent írtak szerint jelen ügyben a jogellenes magatartás elsődlegesen az állami támogatás jogosulatlan igénybevétele volt, tehát az elkövetési érték - ezáltal a vagyonekbevezetés alapja is - a lehívott állami támogatás teljes összege. A tényleges adóhiányt közigazgatási eljárásban lehet vizsgálni a jogszerűen elszámolt, illetőleg a túlszámlázott költségek összevetésével. Az eredménytől függően lehet helye a működő gazdasági társasággal szemben adójogi szankciónak, mely azonban az I.r. vádlott magatartásának büntetőjogi megítélését nem befolyásolja.

A fent írtakból kitűnik, hogy a I.r. vádlott védőjének jogorvoslati érvelése részben az eljárási szabályok alkalmazását, részben bizonyítékok értékelését, illetve ezzel összefüggésben az anyagi jogi megállapításokat támadta. Az elsőfokú bíróság azonban logikus és teljes körű mérlegeléssel megalapozott tényállást állapított meg, amely a másodfokú döntésnek is alapjául szolgált, mely gondolatmenet mentén az indítványozott bizonyításra a felülbírálati eljárásban sor nem kerülhetett. Ugyanazon bizonyítási anyag mellett az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége és az általa megállapított tényállás alappal nem támadható. Ily módon a felmentésre, valamint a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezés sem foghatott helyt.

Az eljárási és logikai hibáktól mentesen mérlegeléssel megállapított tényállás a megalapozatlansági hibáktól, hiányosságoktól mentes, csak a megváltozott személyi körülményekben szorul pontosításra, melyet a másodfokú bíróság a nyilvános ülésen előadottak alapján a Be. 593.§ (1) bekezdés a/ pontja értelmében az alábbi módon eszközölt.

Az ítélet *II. pontjában* I.r. vádlott vonatkozásában a személyi körülmények annyiban változtak, miszerint 2019. november 12. napján a vele egy háztartásban élő lányának ikergyermekei születtek, akik eltartásához a vádlott hozzájárul. Havi jövedelme 500 ezer forint.

II.r. vádlott esetében elírás miatt mellőzendő a zár alá vétellel érintett vagyontárgyak felsorolása, ugyanis vele szemben ilyen kényszerintézkedésre nem került sor.

Mindkét vádlott súlyosbodó cukorbetegségben szenved, amely jelenleg már inzulin kezelést igényel (Bf.I.62/2019/16. számú jegyzőkönyv).

II.r. vádlott a jelen eljárás folyamán jogerősen befejeződött büntetőügyekben terhére megállapított bűncselekményeket 2016. február 8. és december 19. napján követte el ((12.B.392/2018/13 és 16. számú utóiratok).

Az ítélet II/4. *tényállási pontja* a 20. oldal 5. bekezdésében annyival egészítendő ki, hogy I.r. vádlott magatartása következményeként a **2. M.-i** Zrt. összesen nettó 343.016.285 forintot, a terhelt őstermelőként 14.044.000 forintot vett fel jogosulatlanul állami támogatásként.

Az ítélet tábla a Be. 593.§ (3) bekezdése szerint a fentiekkel kiegészített, ily módon teljeskörűen megalapozott tényállás alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet, mely az a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

A vádlottak bűnösségére okszerűen vont következtetést a törvényszék. Helyes a vádlottak terhére rótt bűncselekmények minősítése és megnevezése is. A törvényszék a költségvetési csalás kétféle elkövetési magatartásának és a Zrt., illetve az I.r. vádlott, mint őstermelő kétféle jogviszonya keretében, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának körében egyaránt színvonalas jogi indoklást adott az ítélet 30-32. oldalán, amely csak a védelmi kifogások cáfolatára nézve igényel kisebb kiegészítést.

A vádlott a pályázati pénzek felhasználását folyamatosan csalárdan számolta el, s csalárdan csökkentette a fent írtak szerint az általános forgalmi adó fizetési kötelezettségét. A cselekmények rendbelisége szempontjából nem a gazdasági társaságok száma releváns, ahol az elkövető kifejtette a tevékenységét (BH2004.270.I. pont).

A költségvetési csalás és az elkövetésükkel összefüggésben - valótlan tartalmú számlák felhasználásával - megvalósított magánokirat-hamisítás alaki halmazata valóságos. A közbizalom ellen bűncselekmény rendbeliségét az ugyanazon jogviszonyok száma határozza meg, azon belül több okirat felhasználása folytatólagosságot eredményez (BH1982.358.). Eszerint a 2 gazdasági formáció vonatkozásában fiktív számlákkal elszámolt 3 pályázat, illetőleg 2 cég tekintetében tett adóbevallások adják az 5 rendbeli folytatólagos cselekményt.

A költségvetést károsító bűncselekmény esetén kizárólag a tettesi magatartások vonhatók törvényi egységbe, míg a részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményekhez igazodik (3/2011. számú BJE I. pont). I.r. vádlott a **2. M.-i** Zrt. képviseletében és őstermelőként - mint a képviseleti jog gyakorlója - tettesi minőségben volt elkövetője a vád tárgyát képező bűncselekményeknek. Az ő törvényi egységet képező költségvetési csalásához, illetve 5 rendbeli, folytatólagosan megvalósított intellektuális bűncselekményéhez bűnszegdként nyújtott segítséget II.r. vádlott a valótlan tartalmú számlák kiállításával.

Az időbeli hatály tekintetében helyesen foglalt állást a törvényszék, amikor az elbíráláskor hatályban lévő Btk. szabályait alkalmazta, mert az a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja és a pénzbüntetés egy napi tételének összege tekintetében feltétlenül kedvezőbb elbírálást eredményezett.

Az üzletszerűség feltételeként megkívánt rendszeres haszonszerzésre törekvés más személy vagyoni gyarapodása érdekében elkövetett cselekmények esetében is megállapítható. Üzletszerűen elkövetettnek minősül ezért annak a cselekménye, aki a munkakörét felhasználva csalás elkövetése révén maga vagy más részére törekszik rendszeres anyagi hasznot biztosítani (BH2008. 174.).

Az üzletszerűség tárgyi és alanyi feltételei jelen ügyben egyaránt adottak.

Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú, vagy harmadik személy részére) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akarat elhatározást is. Ezen szándék megállapítására következtetési alapot ad, hogy I.r. vádlott a cégében és őstermelőként hosszabb ideig folytatott gazdasági tevékenysége körében követte el a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekményeit, amelyből származott a jogtalan haszon.

Ha a haszon reményében (s egyébként hasznot is realizálva) az ugyanolyan jellegű bűncselekmények 2 éven keresztül ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás mögötti szándék az üzletszerű elkövetést is átfogta, mint ahogy ezt a 39/2007. BK vélemény is alátámasztja.

A bűnszövetség a társas bűnelkövetési alakzatok egyike, amely legalább két elkövetőt (akár tettesi, akár részesi minőségben) feltételez, megállapításának két konjunktív és egy alternatív feltétele van. Alternatív feltétel vagy bűncselekmények szervezett elkövetése, vagy a szervezett elkövetésben való megállapodás. Konjunktív feltételek mindkét esethez kapcsolódóan, hogy legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, és nem jön létre bűnszervezet (negatív feltétel). A szervezettség mindenképpen előzetes, akár kifejezett, akár hallgatólagos megállapodást feltételez, vonatkozhat több ugyanolyan vagy akár különböző bűncselekményekre is, s az elkövetés körülményeiből, a végrehajtás módjából annak bizonyos fokú tervszerűségére kell tudni következtetni (BH1999. 8.).

Jelen esetben a szervezettség eléri azt a fokot, ami a társas elkövetés e magasabb formáját eléri figyelembe véve azt is, hogy több cég keretében, több éven keresztül folyt a tényállásban ismertetett szerezésszerű tevékenysége.

Az elsőfokú bíróság helyesen sorolta fel a bűnösségi körülményeket, melyek csupán azzal egészítendő ki, hogy mindkét vádlott tekintetében enyhít a megromlott egészségi állapot, továbbá I.r. terhelt esetében a további két kiskorú gyermek eltartása. Súlyosító hatású, hogy II.r. vádlottat jelen eljárás hatálya alatt más bíróságok jogerősen marasztalták vagyon elleni bűncselekmények miatt.

A törvényszék nem nevesítette az *időmúlás* tényét az enyhítő körülmények között, de a büntetés kiszabása körében kétségtelenül volt figyelemmel az Európai Emberi Jogi Bíróság határozatára, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye szövegezésére, - annak is a 6. cikkére - az ésszerű időn belül való eljárás követelményeire. Erre tekintettel is állapította meg mindkét vádlott vonatkozásában (az enyhítő rendelkezések alkalmazásával) a büntetési tétel alsó határa alatt a szabadságvesztés büntetést.

Az idézett 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikkelye szerint, mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság tisztességesen, ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Magyarország Alaptörvénye is hasonlóképpen rendelkezik a XXVIII. cikkben, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Törvényi kötelessége tehát a bíróságoknak az eljárások ésszerű időn belül való lefolytatása.

Jelen eljárásban azt kell megállapítani, hogy ez a követelmény sérelmet szenvedett, ugyanis

majdnem 3 év eltelt bírói szakban és 5 év a bűncselekmények elkövetése óta, amely időtartam nem vonható az „ésszerű idő” kategóriájába, ugyanakkor a vádlottaknak sem róható fel, hiszen nem az ő magatartása vezetett az eljárás elhúzódásához.

Ezért törvényesen alkalmazta I.r. vádlottal szemben a súlyosabb, 5-10 éves büntetési tételű bűncselekményhez - a halmazatban 5-15 éves tétel miatt annak 10 éves középértékéhez - igazodva a Btk. 82.§ (2) bekezdés b/ pontja szerinti egyszeres enyhítést, azonban a (4) bekezdésben írt kétszeres leszállásra nincsen törvényes ok, mivel sem kísérletről, sem bűnszegélyről nem beszélhetünk. Így az elsőfokú bíróság által kiszabott 3 év 10 hónap szabadságvesztés nem eltúlzott, annak enyhítésére a kiemelkedő összegű vagyoni hátrány folytán nincsen törvényes indok.

II.r. vádlott kedvezőtlen előélete és a belső arányosság követelménye nem teszi lehetővé az enyhítő szakasszal kiszabható legalacsonyabb tartamú szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidőjének mérséklését.

A terheltekkel szemben alkalmazott pénzbüntetés napi tételeinek száma arányos a cselekményeik tárgyi súlyával, a Btk. 50.§ (3) bekezdése szerint meghatározott napi tétel összege pedig a 25. számú BK vélemény szempontjai nyomán igazodik a terheltek vagyoni viszonyaihoz. A jogtalanul megszerzett anyagi haszonhoz képest nem eltúlzott, de nem is csekély a pénzbüntetések összege.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés indokolt az elkövetett bűncselekmények költségvetést károsító jellegére tekintettel, de a hivatkozott jogszabályi hely azzal pontos, hogy a törvényszék a Btk. 61.§ (1) bekezdése és a 62.§ (1) bekezdése szerint határozta meg annak tartamát.

A foglalkozástól eltiltás alkalmazása szükségszerű, hiszen a vádlottak két gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői pozíciójukban, azzal visszaélve valószínűsítették meg a gazdálkodás körébe tartozó bűncselekményeiket (BH2015.59.).

A másodfokú bíróság egyetértett a törvényszékkal abban, hogy mellőzte a jogi személlyel szemben pénzbírság kiszabását. Ennek indokai helyénvalók, hiszen a 2. M.-i Zrt. jelenleg is működik, 40 munkavállalót foglalkoztat, akiket ugyanúgy sújtana a szankció, mint magát a céget.

Ugyanez az indoka annak a döntésnek, hogy az ítéletábra - respektálva a jogi személy képviselőjének fellebbezését - mérsékelte a Jsztb. 5.§ (1) bekezdése szerint alkalmazott eltiltást 2 évre. A maximális időtartam eltúlzott, mert a gazdasági társaság vétlen dolgozóit is hátrányos helyzetbe hozza, adott esetben a munkahelyeket is veszélyezteti.

Osztotta az ítéletábra azt a főügyészi álláspontot, hogy a vagyonekbevitel alkalmazása kötelező a Btk. 74.§ (1) bekezdés a/ pontja és (2) bekezdés alapján, mivel a jogosulatlanul igénybe vett támogatás összegével a gazdasági társaság és az őstermelő I.r. vádlott gazdagodott. Ez nem jelent kétszeres értékelést, mert a jogellenesen elvont ÁFA-ra nem terjed ki az intézkedés, amelynek megfizetésére - a jogosultán visszaigényelt adótartalom beszámítása mellett - a gazdasági társaságokat a közigazgatási eljárásban kötelezhetik. A 69/2008. számú BK vélemény II. pontja értelmében nem lehet vagyonekbevitelt elrendelni arra a vagyoni hátrányra, amely a sértetthez (jelen ügyben a költségvetésbe) visszajutott, illetve amelynek megfizetésére a terheltet, illetőleg a jogosulatlanul megszerezett vagyoni birtokosát kötelezik.

Mivel az eljárás vagyonekbevitellel fejeződött be, nem volt eljárásjogi alap a gazdasági társaság, illetve I.r. vádlott tulajdonában lévő munkagépekre elrendelt zár alá vétel feloldására, mely a végrehajtásig tart. A vagyoni kényszerintézkedés azonban nem a jogi személlyel szemben külön

jogszabály alapján alkalmazható pénzbírság biztosítására szolgál, hiszen ilyet a bíróság nem alkalmazott, hanem a vagyonekbevétele fedezete a Be. 324.§ (3) bekezdés a/ pontja szerint.

Az I.r. vádlott tulajdonát képező 1 db. 1.. frsz-ú járműre vonatkozó rendelkezés kiegészítendő azzal, hogy azt I.r. vádlottnak kell kiadni a Be. 321.§ (1) bekezdése értelmében, de e vagyontárgy visszatartása a Be. 323.§ (1) bekezdés II. fordulata szerint a vele szemben alkalmazott vagyonekbevétele is biztosítja.

Az ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek, azokat a felülbírálat nem érintette.

A fentiekben kifejtettek alapján az ítélőtábla a Veszprémi Törvényszék 2019. április 30. napján kihirdetett 12.B.392/2018/50. számú ítéletét a Be. 606.§ (1) bekezdés alkalmazásával a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta, egyebekben a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költséget II.r. vádlott köteles megfizetni a Be. 574.§ (1) bekezdése és a Be. 613.§ (1) bekezdése alapján.

Győr, 2020. január 21.

Dr. Kovács Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Vajda Edit sk.
előadó bíró

Dr. Élő András sk.
bíró

Z á r a d é k:

Ez az ítélet és a Veszprémi Törvényszék 2019. április hó 30. napján kelt 12.B.392/2018/50. számú ítéletének meg nem változtatott része I.r. és II.r. vádlottak vonatkozásában 2020. január 21. napján jogerőre emelkedett.

Győr, 2020. január 21.

Dr. Kovács Tamás sk.
a tanács elnöke